

TEXNOLOGIYA FANIDA LOYIHA ASOSIDA O'QITISH METODLARI

*Andijon davlat pedagogika instituti
Fizika va Texnologik ta'lim kafedrası katta o'qituvchisi vb dotsent*

Mamajonova Guluzro Abdurashidovna

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik
ta'lim yo'nalishi 302 guruh talabasi*

G'ofurova Rahimaxon

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik
ta'lim yo'nalishi 302 guruh talabasi*

Tursunova Zarnigor

*Andijon davlat pedagogika instituti Texnologik
ta'lim yo'nalishi 302 guruh talabasi*

Abdumutallibova Marhabo

ANNOTATSIYA: Texnologiya fanida loyiha asosida o'qitish metodlari o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish, o'qish jarayoniga ijodiy yondashuvni o'rgatish va texnologik jarayonlarga nisbatan chuqur tushuncha hosil qilishga yo'naltirilgan. Ushbu metodlar o'quvchilarni faqat nazariy bilimlar bilan emas, balki real muammolarni hal qilishga qaratilgan amaliy ishlarga jalb qiladi. Quyida loyiha asosida o'qitish metodlarining qo'llanilishi, prinsiplari, afzalliklari va jarayonning qanday tashkil etilishi haqida batafsilroq ma'lumot beraman.

KALIT SO'ZLAR: Doir Darslar, Hamkorlik, Loyiha, . Refleksiya va tahlil, Dasturlash loyihasi.

Loyiha asosida o'qitish metodining tamoyillari

Loyiha asosida o'qitish metodlari quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

1. O'quvchilarning faolligi: O'quvchilar loyiha jarayonida o'rganilayotgan masalalarni hal qilishda bevosita ishtirok etadilar. Ular o'zlarini faqat tinglovchi emas, balki bilim yaratish va takomillashtirish jarayonining faoli sifatida ko'radilar.

2. Amaliyotga yo'naltirilgan yondashuv: Bu metod nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog'lashga asoslanadi. O'quvchilar loyiha orqali texnologik yechimlarni ishlab chiqish, yangi mahsulotlar yaratish yoki mavjud tizimlarni takomillashtirish kabi amaliy mashg'ulotlar bilan shug'ullanishadi.

3. Muammolarni hal qilish: Loyiha asosidagi o'qitish jarayonida o'quvchilar amaliy muammolarni hal qilishga harakat qilishadi. Bu muammolar real hayotdagi texnologik, ekologik yoki ijtimoiy masalalarga oid bo'lishi mumkin.

4. O'zaro hamkorlik: Guruhli ishlash loyiha asosida o'qitishning muhim qismidir. O'quvchilar guruh bo'lib ishlash, fikr almashish, hamkorlik qilish va jamoaviy qarorlar qabul qilish orqali o'z ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

5. Refleksiya va tahlil: Loyiha yakunida o'quvchilar o'z faoliyatini tahlil qilib, nimalarni yaxshi amalga oshirganini va nimada xato qilganini aniqlashlari kerak. Bu jarayon ularning o'z-o'zini baholash va o'rganish jarayonini chuqurlashtiradi.¹

Loyiha asosida o'qitish metodining bosqichlari

1. Loyihani tanlash:

Maqsadni belgilash: Loyiha boshlanishidan oldin, o'quvchilar bilan birgalikda loyihaning maqsadi va yo'nalishlari aniqlanadi. Maqsadlarni real muammolar asosida belgilash, o'quvchilarga ularning ishlari qanchalik muhimligini tushunishga yordam beradi.

Guruhni tashkil qilish: O'quvchilar guruhlariga bo'linadi, har bir guruhga aniq bir vazifa yoki masala yuklanadi. Har bir guruhning maqsadi bir xil bo'lishi mumkin, ammo yechimlar farqli bo'ladi.

2. Rejalashtirish:

Vaqtni belgilash: Loyiha yakuniga yetishish uchun zarur bo'lgan vaqt belgilanishi kerak. Rejalashtirish bosqichida loyiha faoliyatining asosiy etaplari va muddatlari belgilanadi.

Resurslar va materiallar: Loyiha amalga oshirilishi uchun zarur bo'lgan resurslar, asbob-uskunalar va materiallar ro'yxati tuziladi. Texnologiya fanida bu resurslar kompyuterlar, dasturiy ta'minot, qurilmalar, materiallar bo'lishi mumkin.

3. Loyihani amalga oshirish:

Tadqiqot va tajriba: O'quvchilar loyiha uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni yig'ishadi, tajribalar o'tkazishadi yoki model yaratishadi. Bu jarayonda o'quvchilar o'rgangan nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llashadi.

Hamkorlik va kommunikatsiya: Guruh a'zolari o'rtasida samarali kommunikatsiya o'rnatish, fikr almashish va yechimlarni ishlab chiqishda bir-biriga yordam berish muhimdir.

4. Natijalarni tahlil qilish va baholash:

Loyihani taqdim etish: Loyihani yakunlaganidan so'ng, o'quvchilar o'z ishlarini taqdim etishadi. Bu taqdimotda ular loyiha jarayonida erishgan natijalarini, ishlash usullarini, duch kelgan muammolarni va ular bilan qanday kurashganlarini tushuntirishadi.²

O'z-o'zini baholash: O'quvchilar o'z ishlari ustidan tahlil qilishadi. Bu jarayon ular uchun muhim tajriba bo'lib, o'z-o'zini tahlil qilish va ijobiy xulosa chiqarish imkoniyatini beradi.

¹ Azizxodjaeva N.N. Ta'lim texnologiyalari va pedagogik mahorat - T., 2006.

² Ochilov M. YAngi ta'lim texnologiyalari - Qarshi.: Nasaf, 2000

Loyiha asosidagi o'qitishning afzalliklari

1. Ijodiy tafakkurning rivojlanishi: Loyiha asosida o'qitish o'quvchilarga yangi g'oyalar ishlab chiqish va innovatsion yondashuvlarni qo'llash imkoniyatini beradi.

2. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish: O'quvchilar texnologiya sohasida amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishadi, bu esa ularga kelajakda ishga joylashishda va real hayotdagi masalalarni hal qilishda yordam beradi.

3. Jamoaviy ish va kommunikatsiya: Guruhlarda ishlash o'quvchilarga jamoaviy ishni o'rganish, yaxshi kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirish va fikr almashish imkonini beradi.

4. Muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish: Loyiha asosida o'qitish jarayonida o'quvchilar real muammolarni tahlil qilish va ularni yechish uchun turli usullarni ishlab chiqishadi.

Misollar

1. Texnologik loyiha: O'quvchilar yangi energiya manbaidan foydalanadigan qurilma yaratish, yoki quyosh energiyasini samarali ishlatadigan prototip ishlab chiqish ustida ishlashlari mumkin.

2. Dasturlash loyihasi: O'quvchilar o'zlari tomonidan ishlab chiqilgan dasturiy ta'minot yoki mobil ilovani yaratishlari mumkin. Bunda ular dasturlash tillarini o'rganib, amaliyotda qo'llashadi.

Xulosa

Loyiha asosida o'qitish metodlari texnologiya fanida o'quvchilarning ijodiy, amaliy va tahliliy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu metod orqali o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtiradilar, balki ularni real muammolarni hal qilishda qo'llashni o'rganadilar. Bu yondashuv o'quvchilarning qiziqishlarini oshiradi va ularga kelajakdagi muvaffaqiyatli faoliyat uchun zarur ko'nikmalarni shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyot

1. R.A. Mavlanova, M. Arabova "Pedagogik texnologiya" T.: Fan, 2008.
2. Selevko G. Pedagogicheskie tekhnologii na osnove didakticheskogo i metodicheskogo usovershenstvovaniya UVP – M.: 2005.
3. Selevko G. Pedagogicheskie tekhnologii avtorskix shkol – M.: 2005.
4. Pedagogicheskie tekhnologii / Pod. red. Kukushina V. S. – M.: 2006.